

□ -İ-

İbadet: Kulluk için gerekli amelleri işlemek. Allaha kulluk yapmak. Çok ibadet yapana abid denir.

İbahiye: Her şeyi kendilerine mubah sayanlar. Başkalarına zarar vermeye de aldırmazlar.

İbret: İtibar etmek, kıyaslamak.

İ'cab: Kendini ve amelini beğenmek.

İcabet: Davete olumlu karşılık vermek.allahın emirlerine yapışmak.

İcazet: İzin vermek, yetiştigini tasdik edip talebeye hocanın izin ve yetki vermesi. Mürşidlerin, kabiliyetli müridlere bazı işlerde yetki vermesi.

İdrak: Anlamak, kavramak.

İhtiyar: Tercih etmek, seçmek.

İhvan: Kardeşler. Aynı şeyhin müridi olan dervişler.

İhya: Diriltmek.

İkan: Yakini, kesin bilgi.

İkrar: Kabul etmek, dil ile söyleyip itiraf etmek.

İksir: Bakırı altına çeviren madde. Velier de bu vasıflarıyla, müridleri kötü halden iyi hale çevirirler.

İlahi: Besteli şiirler.

İllet: Sebep.

İlka: Atmak. Kalbe gelen şey. Şeytanın ilkası, kalbe attığı vesvesesidir.

İlham: Feyizle kalbe gelen haller, ilimler. Gizliden velinin kalbine atılır, bildirilir. İlham dinde kesin delil değildir. Velinin ve sevenlerinin hakkında tibar edilir.

İma: İşaretle bildirmek.

İman: İnanmak, kalbten bir şeyi kabullenmek.

İnabe: Yönelmek, tarikat dersi ile Mevla tealaya yönelmek.

İnayet: Lutuf, yardım.

İnbisat: Feyzin bolluğu, genişlik hali. Surur hali.

İnkıbaz: Sıkıntı, darlık, kesinti hali. Feyzin kesilmesi.

İnfak: Harcamak.

İnfisal: Ayrılık.

İnkıta': Kesilmek, kopmak.

İntibah: Uyanıklık.

İrade: İstek, arzu.

İrfan: Marifet, ilham ile hasıl olma bilgileri. Allahı bilmek.

İstidraç: Kademe kademe helake doğru yükselmek. Yalancı kimseden garib hallerin zuhuru. Kafirlerin maddi sahada ilerlemeleri de bu kabildendir, zira sonu helake gider. Şeytan ve kötü kimselerin bazı acaib işleri işlemesi de böyledir.

İstiğase: Sığınmak, iltica etmek. Yardım istemek.

İstiğfar: Affedilmeyi istemek.

İstiğna: Kendini ihtiyaçsız göstermek.

İstiğrak: Batmak, boğulmak. Feyze gark olmak.

İstikamet: Doğru yol üzere olmak, sadakat üzere olmak.

İstimdat: İmdat istemek. şeyhin ruhaniyyetinden imdat istemek. Bunlar Allahın yardımıyla her zaman sabit olan şeylerdir.

İstiva: Kasd etmek, doğrulmak, kaplamak, gücü altına almak. Allahu tealanın Arşa istivası, şekli ve keyfiyeti bilinmeyen bir haldir. Bunun hakikatı, ehline açılır.

İşrak: Aydınlatmak. Nurlar altında kalmak. Sabah güneş doğduktan sonra yarım saat geçince kılınan iki rekatlı nafil namaza da işrak namazı denir.

İştıyak: Arzu, şevli olmak. Feyzi arzular olmak.

İtab: Sitem etmek, azarlamak.

İtibar: İbret almak.

İtikaf: Beklemek. İbadet kasdıyla namaz kılınan mescidlerde oruçlu olarak en az bir gün bir gece beklemek. Sünneti müekkede olanı ramazanın son on günüdür. İtikaf için belli bir müddet yoktur diyen alimlere göre mescide girildiği anda itikafa niyet edilir. İtikaf süresince kişi namazla, zikirle, Kur'an okumakla meşgul olur. Sadece hacetini gidermek ve abdest için dışarı çıkabilir.

İ'tisam: Yapışmak, korunmak için dinin emirlerine yapışmak.

İttihad: Bir olmak. Sekir hali erbabının iddia ettiği bütün eşyanın yaratanı ile bir olması. Bu itikad ehli sünnete zıttır. Ehli sünnet alimleri Allahu tealanın bütün beşeri ve mahluk sıfatlarından beri olduğunu söylemiştir.

İttisal: Bitişiklik, kavuşmak. Vahdeti vucud ehlinin dediği kulun Allah ile bitişmesi sözü de onların sekir/sarhoşluk halindeki sözleridir.

Allahu teala'ya nisbetle başka bir varlık yok ki O'nunla birleşsin, O'nunla ittihad eylesin. Mahlukatın tamamı, zıllı varlıklardır ve yakında yok olacak-tır, Mevla teala bakidir, ezeli ve ebedidir.

-K-

Kâbe: Beytullah. Kiblemiz. Kalb Allah'ın kabesidir.

Kâbe kavseyn: İki yay kadar yakın olmak. Peygamberimiz sallallahu aleyhi ve sellem'in Mi'raç gecesi Mevla tealaya yakınlığından kinaye olarak beyan eden ayetler. Bu makamdan ilerisi –ev edna- (daha yakın) dır. Orası geri dönüşe/aleme inişe uygundur.

Kabih: Çirkin, dinde kötü sayılan şeyler.

Kabiliyyet: Yetenek, istidaat. Kabiliyyeti u'lâ: ilk kabiliyyettir ki bu Muham- med sallallahu aleyhi ve sellem'in hakikatına söylenir.

Kabz: Tutukluk hali, feyzin kesilmesi. Zıttı bast halidir. Orda bol feyiz ve neşeli hal olur.

Kadem: Ayak. Evvelkinin izinden gidene onun kademi üzeredir denilir.

Kafir: Örtlen, inkar eden. Rabbi tanımayan.

Kâf-Nûn: Arap alfabesinde iki harf. Allahu tealanın yaratmasından kinayedir. Kun/ol emrinin iki harfi.

Kahr: Ezmek, mahvetmek. Nefsi emmareyi ezmek.

Kalak: Sıkıntı, çalkantı. Nefsin darlanması.

Kalb: Döndürmek. Bedendeki en mühim aza kalbtir. İman ve marifet yuvasıdır. Buna kalbi selim denir. Aksi olursa fitne, fesat, kin hased yuvası olur. Bazan kalb denilince ruh kastedilir.

Kalender: Aslında hatırı sayılan , itibarlı kimseye denilir. Fakat kitablarda kalenderlik diye tarif edilene göre ibadet derdi olmayan, sorumsuz kişiler manasında kullanılabilir.

Kalu bela: Ezelde ruhlara hitab edilince bütün ruhlar –Evet sen bizim Rabbimizsin- diyerek söz verdiler. Bu olaya bezmi eles (ezeldeki ahidleş-me) denilir.

Kanaat: Tutumlu, iktisatlı. Tok gözlü.

Karar: yerleşik olmak, tereddütün yok olması.

Kurra: Kiraat hususunda ehil. Kur'an hafızı olduktan sonra kiraat ilmini öğrenenler.

Kasvet: Katı, siyah. Kalbin katılığında söylenir.

Kat': Kesmek, mesafeyi aşmak.

Katre: Damla. Göz yaşına ve yağmur damlasına da söylenir.

Kavs: Yay.

Kavm: Topluluk.

Kemal: Olgunluk, nefsin terbiye edilmesinden sonra ulaştığı manevi hal.

Kenan: Yakub aleyhisselamın beldesi.

Kenz: Hazine. Kerem: İhsan, lutuf.

Keramet: İkrâm, şeref. Velilerden sadır olan harikulade haller.

Kerubiyyun: Mevlaya yakın olan melekler.

Kesb: Kazanmak. Kullardan kesb, fiillerin yaratılması Allahtandır.

Kesret: Çokluk.

Keşf: Açılma, gizlinin açığa çıkması. Velilerin sırlara vakıf olması.

Kevn: Oluş, kainat. Kevneyn: İki alem. Dünya-ahiret.

Kible: Kâbe tarafına dönmek.

Kıtmir: Ashabı Kehfin köpeği.

Kışr: Kabuk.

Kıyam: Ayakta durmak. Namazda kıyam farzdır.

Kıyamet: Bütün alemin yok olması.

Kibriti ahmer: Kırmızı bir taş, kıymetli maden. Kıymetli marifetler sahibi, nadir bulunan kimse.

Kudsi: Tertemiz olan, manevi kirlerden temiz olan veli.

Kuddise sırrahu: Sırrı pak olsun. Allah dostları hakkında medih için söyle nen bir lafızdır.

Kurb: Yakınlık. **Kurbu ilahi:** Mevla tealaya yakın olmak. Bu durum fena ve beka ile hasıl olur.

Kurban: Allaha yakınlık için adanan şey. Ekserde koç kesmekle olur.

Kutb: Büyük veli. **Kutbul akitab:** Bütün kutubların merkezi olan en büyük veli.

Kül: Bütün, tamamı. Külli olan, umumi olandır.